

CHRONIQUES FIDÈLES SURVENUES AU SIÈCLE DERNIER À L'HÔPITAL PSYCHIATRIQUE BLIDA-JOINVILLE, AU TEMPS OÙ LE DOCTEUR FRANTZ FANON ÉTAIT CHEF DE LA CINQUIÈME DIVISION ENTRE 1953 ET 1956

Direcció i guió: Abdenour Zahzah **Països:** Algèria, França **Durada:** 90 min **Any:** 2024
Gènere: Drama **Interpretació:** Omar Boulakirba, Alexandre Desane, Nicolas Dromard...
Fotografia: Aurélien Py (B&W) **Distribuïdora:** Shellac Sud
Versió original en àrab, amb subtítols en espanyol

SINOPSI

L'influent polític i activista Frantz Fanon treballa com a psiquiatre a Algèria entre el 1953 i el 1956. És pioner en noves teràpies socials per tractar els efectes psicològics del racisme durant el moviment de descolonització. (FilmAffinity)

CRÍTICA

19/02/2024 - BERLINALE 2024: El director algerià Abdenour Zahzah centra el seu llarg de ficció en el psiquiatre Frantz Fanon, un pioner en l'alliberament dels "malalts" de la presó del manicomí

Després del seu anterior documental, *Frantz Fanon, memoire d'asile*, que girava al voltant de la breu però intensa vida del doctor Fanon, **Abdenour Zahzah** ha decidit tornar a investigar els factors que van impulsar Fanon a dedicar la seva vida als oprimits. El protagonista del nou treball de Zahzah, a qui se'l coneix potser més com a defensor de la independència d'Algèria (va mostrar el seu suport al moviment clandestí de resistència) que pel seu innovador enfocament de la psiquiatria, continua sent una figura complexa que resulta difícil encasellar en una única categoria. *Chroniques fidèles survenues au siècle dernier à l'hôpital psychiatrique Blida-Joinville, au temps où le Docteur Frantz Fanon était chef de la cinquième division entre 1953 et 1956*, que s'ha estrenat a nivell mundial a la secció Forum de la 71a Berlinale, es pot definir com una pel·lícula sofisticada amb tints neorealistes.

Tal com suggereix el títol, malgrat que la pel·lícula és fictícia —encara que basada en una àmplia investigació realitzada per al documental anterior del director sobre el psiquiatre—, la intenció no és tant biogràfica com oferir una instantània d'un moment clau a la vida del doctor Fanon. I és que va ser entre 1953 i 1956, quan Fanon va assumir el càrrec de cap de servei a l'Hospital Psiquiàtric de Blida-Joinville d'Alger, quan les seves investigacions en l'àmbit mèdic el van portar a descobrir la realitat tan cruel i terrible que patien els pacients musulmans, que estaven separats dels pacients francesos i estaven sotmesos a l'enfocament psiquiàtric racista i colonial vigent a l'època. És la presa de consciència d'aquestes condicions deplorables en què es veien obligats a viure aquests pacients, el que impulsa el protagonista de la pel·lícula (interpretat amb intensitat i sense floritures per **Alexandre Desane**) a revolucionar un hospital que considera "malalt". Tot i que el nou enfocament de la psiquiatria propugnat pel doctor Fanon (acceptar les paraules i el món interior dels pacients, tancar la bretxa entre pacient i metge i obrir les portes de l'hospital per deixar entrar-hi la llum, els sons de la natura i la vida en general) està ben documentat a la pel·lícula, és la complexa personalitat del mateix Fanon el que el director veritablement tracta de posar en relleu.

La pel·lícula, que ha estat rodada a Blida en majestuosos tons blanc i negre, no se centra tant en els punts de vista dels pacients —que sí que apareixen, però en segon pla— com en la seva realitat quotidiana, vista a través dels ulls del doctor Fanon. El protagonista es mostra indignat —però impassible en la demostració d'aquesta indignació— davant d'un enfocament psiquiàtric que qualifica "del segle passat", alhora que deambula per l'hospital psiquiàtric com si fos un fantasma, un esperit guia que ha aterrat en una terra abandonada pels altres. Alhora tan teatral com una pel·lícula de Rohmer i tan intransigent com una obra neorealista, la pel·lícula ens insta a pensar no només en la postura de Fanon com a psiquiatre i partidari de la independència d'Algèria, sinó també en el cinema com a autèntic llenguatge.

Tot i que la pel·lícula no exhibeix espectaculars escenes de violència, l'aparent sensació de calma que emana no és pas menys inquietant. Aquesta història desproveïda de color destil·la un binarisme radical entre blanc i negre, opressor i oprimat, llibertat i captiveri. Es tracta d'una cruel dicotomia que el doctor Fanon intenta erradicar de totes les maneres possibles. La pel·lícula, que de vegades resulta insuportablement lenta i silenciosa, amaga darrere seu una incessant ràbia carregada de tensió.

Giorgia del Don – cineuropa.org